

Ett europeiskt betalningsföreläggande

Justitiedepartementet

2004-04-20

Dokumentbeteckning

KOM (2004) 173 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande

Sammanfattning

Enligt kommissionens förslag inrättas ett enhetligt europeiskt betalningsföreläggande, dvs. ett förfarande för att snabbt få ett verkställbart avgörande i mål där svaranden inte har bestritt kravet. Det europeiska betalningsföreläggandet skall inte ersätta befintliga nationella system för indrivning av fordringar utan skall ses som ett komplement.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Bakgrund

I och med Amsterdamfördraget överfördes det civilrättsliga samarbetet från tredje pelaren till första pelaren.

I rådets och kommissionens handlingsplan från Wien, som antogs av rådet 1998 (EGT C 19, 23.1.1999, s.1), angavs att det borde fastställas vilka civilrättsliga regler med gränsöverskridande verkan som snabbt bör tillnärmars för att underlätta de europeiska medborgarnas tillgång till domstolsprövning.

I Europeiska rådets slutsatser från mötet i Tammerfors 1999 uppmanades rådet och kommissionen att utarbeta ny lagstiftning inom de delar av civilprocessrätten som är av betydelse för väl fungerande rättsligt samarbete

och förbättrade möjligheter till domstolsprövning. Betalningsförelägganden inkluderades i en förteckning över frågor som bör bli föremål för sådana lagstiftningsåtgärder.

I kommissionens och rådets åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område, som antogs av rådet den 30 november 2000 (EGT C 12, 15.1.2001, s. 1), angavs avskaffandet av exekvaturförfarandet för obestridda fordringar som en av gemenskapens prioriteringar. I programmet hänvisas också till tillnärmning av den processrättsliga lagstiftningen som en kompletterande åtgärd som kan vara en förutsättning för att arbetet med att gradvis avskaffa exekvaturförfarandet skall gå i önskvärd riktning.

Den 20 december 2002 lade kommissionen fram en grönbok om ett europeiskt betalningsföreläggande och om åtgärder för att förenkla och påskynda handläggningen av tvister om mindre värden, (KOM (2002) 746 slutlig). Grönboken ger bl.a. en överblick över vilka typer av betalningsförelägganden som för närvarande används i medlemsstaterna.

Artikel 1 – Tillämpningsområde

Förordningens tillämpningsområde överensstämmer i huvudsak med tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen).

Artikel 2 – Europeiskt förfarande för betalningsföreläggande

I artikeln slås fast att det europeiska betalningsföreläggandet syftar till att underlätta indrivningen av identifierade och förfallna penningfordringar. Det europeiska betalningsföreläggandet skall dock vara ett alternativ som inte ersätter befintliga nationella förfaranden.

Artikel 3 – Ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande

En ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande skall göras med hjälp av ett standardformulär. Skriftlig bevisning behöver inte ges in tillsammans med ansökan, eftersom någon prövning i sak inte skall ske.

Artiklarna 4 och 5 – Villkor för utfärdande av ett europeiskt betalningsföreläggande

När domstolen har tagit emot ansökan skall den enbart pröva om de formella kraven enligt förordningen är uppfyllda. En materiell prövning av kravet skall således inte göras. Om de formella kraven inte är uppfyllda, skall ansökan avvisas. Det finns dock en möjlighet för domstolen att begära kompletteringar.

Artikel 6 – Europeiskt betalningskrav

Om de formella kraven är uppfyllda, skall svaranden delges ett s.k. europeiskt betalningskrav med en uppmaning att betala eller lämna in ett svaromål. Det europeiska betalningskravet, som utgörs av ett standardformulär, torde närmast motsvara det föreläggande som kronofogdemyndigheten skickar ut enligt 25 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Artikel 7 – Svaromål

Svaranden erbjuds möjligheten att använda ett standardformulär för att avge sitt svaromål. Det är dock inte obligatoriskt att använda formuläret. Svaromålet, som skall vara undertecknat, behöver inte innehålla skäl för bestridandet.

Artikel 8 – Verkningar av ett svaromål

Om svaranden bestrider det europeiska betalningskravet, skall förfarandet övergå i ett ordinarie domstolsförfarande. Sökanden skall dock i ansökan

kunna ange att förfarandet skall avslutas, om svaranden bestrider det europeiska betalningskravet.

2003/04:FPM91

Artikel 9 – Europeiskt betalningsföreläggande

Om vare sig ett meddelande om att betalning har skett eller ett svaromål har lämnats in, skall ett europeiskt betalningsföreläggande utfärdas och delges svaranden. Det europeiska betalningsföreläggandet torde närmast motsvara det utslag som kronofogdemyndigheten meddelar enligt 42 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Artikel 10 – Det europeiska betalningsföreläggandets verkställbarhet

Det europeiska betalningsföreläggandet är direkt verkställbart.

Artikel 11 – Bestridande av det europeiska betalningsföreläggandet

Kraven för att bestrida det europeiska betalningsföreläggandet (utslaget) är desamma som i förhållande till det europeiska betalningskravet (föreläggandet). Jfr artikel 7.

Artikel 12 – Verkningar av ett bestridande

Om svaranden bestrider det europeiska betalningsföreläggandet, skall förfarandet övergå i ett ordinarie domstolsförfarande. Sökanden kan dock i ansökan ange att förfarandet skall avslutas, om svaranden bestrider det europeiska betalningsföreläggandet.

Artikel 13 – Juridisk företrädare

Inte någon av parterna i det europeiska betalningsföreläggandet skall vara skyldiga att låta sig företrädas av advokat.

2003/04:FPM91

Artikel 14 – Kostnader

Domstolsavgifterna för det europeiska betalningsföreläggandet får inte tillsammans med eventuella domstolsavgifter efter hänskjutande till ordinarie domstolsförfarande överstiga de domstolsavgifter som skulle ha utgått om förfarandet direkt hade inletts med ett ordinarie förfarande.

Artikel 15 – Förhållande till nationell processlagstiftning

I artikeln tydliggörs att alla processuella frågor som inte behandlas i förordningen regleras av nationell lagstiftning i den medlemsstat där förfarandet äger rum.

Artiklarna 16, 17 och 18 – Information, genomförandebestämmelser och kommitté

Information skall spridas om vilka domstolar som kan ta emot en ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande. De olika standardformulärens föreskrivs i förordningen skall uppdateras av kommissionen, med biträde av en rådgivande kommitté.

Artikel 19 – Ikraftträdande

Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Syftet med förslaget är att erbjuda de som vill driva in fordringar en möjlighet att ansöka om ett europeiskt betalningsföreläggande. De är emellertid inte tvungna att använda sig av den möjligheten. Nationella betalningsförelägganden behöver inte ändras utan kan fungera parallellt. Vi kan således själva avgöra om vi bör anpassa det nationella förfarandet för ansökan om betalningsföreläggande till det europeiska betalningsföreläggandet.

I Sverige hanteras betalningsföreläggande hos kronofogdemyndigheterna som kan utfärda utslag som är verkställbara på samma sätt som en domstols dom. Förslaget till europeiskt betalningsföreläggande innehåller en särreglering för Sverige som möjliggör hantering hos kronofogdemyndighet. Det behöver således inte befaras att hanteringen av betalningsförelägganden behöver flyttas tillbaka från kronofogdemyndigheterna till de allmänna domstolarna där de hanterades fram till i början på 1990-talet.

1.3 Budgetära konsekvenser

Troligen kommer förslaget inte att medföra något annat än marginella budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige står naturligtvis bakom Tammerforsslutsatserna från 1999 och välkomnar därför kommissionens förslag.

Förordningen skall inte i större utsträckning än nödvändigt harmonisera de nationella förfarandereglerna. Ett europeiskt betalningsföreläggande bör begränsas till gränsöverskridande tvister, dvs. tvister där parterna har hemvist i olika medlemsstater.

Det är också viktigt från svenska utgångspunkter att den summariska processen inte tvingas flyttas tillbaka från kronofogdemyndigheterna till de allmänna domstolarna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Nästan alla medlemsstater, inklusive Sverige, anser att det europeiska betalningsföreläggandet bör begränsas till gränsöverskridande tvister.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2003/04:FPM91

Europaparlamentet har i sin resolution om kommissionens grönbok understrukit projektets betydelse på den inre marknaden. Också Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har välkomnat initiativet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget kommer att remitteras.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Diskussioner på rådsarbetsgruppsnivå kommer att inledas under det irländska ordförandeskapet under våren 2004.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 61 c i Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. Medbeslutandeförfarande.

3.3 Fackuttryck/termer
